Verka faces backlash over 'How to kidnap me?' mango lassi reel

Man Aman Singh Chhina
Chandigarh, June 9

VERKA, THE flagship brand of the state government's Punjab State Cooperative Milk Producers' Federation Limited (MILKFED), has come under fire for an insensitive reel posted on its Instagram and Facebook pages showing a girl promoting mango lassi with the tagline 'How to kidnap me?'

The reel, uploaded on the social media handles of Verka Monday, show a girl standing in a parking lot amid high rises with a Hindi movie song blaring in the background. A hand offering Verka mango lassi tetrapack is shown in the foreground of the visuals with the tagline 'How to kidnap me?' running across the visuals. The girl is seen hiding behind a tree and then finally accepting the tetrapack.

Several irate Verka consumers expressed annoyance over the promotional campaign and demanded that it should be withdrawn. "How can they use a young girl in such a derogatory promotional reel. There should be some checks and balances," said Chandigarh resident Simran.

MILKFED Managing Director Rahul Gupta said that he was not aware of any such objectionable reel but agreed that this was not a proper way to project the product. "We have outsourced the promotional campaigns to an agency but this is unacceptable. We will take remedial measures and ensure that it does not happen again," said Gupta.

The reel, uploaded on the social media handles of Verka Monday, show a girl standing in a parking lot amid high rises with a Hindi movie song blaring in the background. VIDEOGRAB

A senior official of MILKFED later informed that the reel had been deleted from social media platforms. "We have issued a letter of warning to the concerned agency which had uploaded it on the social media and have directed them that any promotional material must first be approved from the General Manager (Marketing)," the official said.

Former chairperson of Punjab State Women's Commission Manisha Gulati added that it was shocking that a reputed brand like Verka did not have checks in place to ensure such shocking promotions don't find their way into social media. "Brands have a duty to market their products creatively without compromising the dignity and respect of women. I am very surprised at the explanation that the promotional work is outsourced. I am sure someone in authority must be clearing all material for publication. The brand name of the company has suffered because of the carelessness of the officials and there should be legal action against those responsible," she said.

PRODUCTION BELOW NORMAL: DJB

Yamuna level low, water woes to go on despite increase in supply from Haryana

Sophiya Mathew
New Delhi, June 9

A WATER crisis is likely to persist in the Capital despite a recent push in the amount of raw water received from Haryana, with Delhi Jal Board (DJB) officials saying that production is still below normal due to low levels in the Yamuna.

Senior DJB officials said Delhi's water treatment plants are currently producing around 945 million gallons per day (MGD), up from about 890 MGD after Haryana released additional water through the Munak canal system. However, the production remains well below the city's summer requirement of over 1,200 MGD.

To manage the shortfall, the DJB has rationalised supply in several areas by extending water supply hours in the morning, while curtailing evening distribution in water-deficit localities. "There is shortage of supply from the Yamuna," a senior DJB official said, adding that the situation will not normalise unless the water level of the river rises. The official also said that the situation is expected to improve over the next couple of days as the impact of the additional release is felt across the system.

People gather to fill containers from a water tanker at Rajasthani Colony in New Delhi on Monday. ANI

The ongoing shortage, officials said, is linked to reduced flows in the Yamuna, which have constrained raw water availability for key treatment plants, particularly Wazirabad and Chandrawal.

Last month, the Delhi government approached Haryana seeking additional water after water levels at the Wazirabad pond — the key reservoir which stores Yamuna water before it is treated and distributed — fell significantly below the level required for normal operations.

Following the request, Haryana increased supplies through the Carrier Lined Channel and Delhi Sub Branch systems, which feed Delhi's Munak canal network. The additional water helped improve overall production, though officials said it has not been sufficient to fully bridge the gap between supply and demand.

Meanwhile, another senior DJB official said that the shortage has particularly affected tail-end localities under the command areas of the Wazirabad and Chandrawal water treatment plants, where residents have reported low water pressure and irregular supply over the past several days.

Delhi's average water demand rises sharply during summer, touching around 1,200-1,250 MGD.

AP POWER GENERATION CORPORATION Ltd.
VS, VIJAYAWADA-520004
(A Govt. of A.P. Undertaking)

APGENCO

NIT/RFx No. 610002307

APGENCO invites Open Tenders for "Manual unloading of coal of 1,00,000 MT from wagons at Road No: 15 with Poclains in the Marshalling yard/CHP/Dr.MVR RTPP and Transportation of this coal by Tippers (for a lead distance of 0-1 KM) to RC Yard /Stacker Yard of CHP/Dr.MVR RTPP for improving coal stock as and when required from the date of commencement of work to 31.03.2027 (or) till the completion of quantities whichever is later" through APGENCO e-procurement platform. Estimated Value of Contract: **Rs.1,04,31,713/-**
Bid start Date & time from 18:00 Hrs onwards on 08.06.2026
Bid Submission Closing date & time : upto 13:00 Hrs on 22.06.2026
For other details visit website, viz. www.apgenco.gov.in (or) lhttps://etender.apgenco.gov.in/irj/portal.

R.O.No.-5150PP/Dt: 09.06.2026

Reliance
Industries Limited
Growth is Life

Regd. Office: 3rd Floor, Maker Chambers IV, 222, Nariman Point, Mumbai - 400 021.
Phone: 022-3555 5000 • Fax: 022-2204 2268 • E-mail: investor.relations@ril.com
CIN: L17110MH1973PLC019786

NOTICE

SPECIAL WINDOW FOR TRANSFER AND DEMATERIALISATION (DEMAT) OF PHYSICAL SHARES

Please note that a **Special Window for transfer and dematerialisation (demat) of physical shares** will remain open **up to February 04, 2027** as per SEBI Circular No. HO/38/13/11(2)2026-MIRSD-PoD/I/3750/2026 dated January 30, 2026 (**"SEBI Circular"**).

This facility is available to those investors who had **purchased physical shares of Reliance Industries Limited ("the Company") prior to April 01, 2019**, and:

(a) had not lodged the shares for transfer; or

(b) had lodged the shares for transfer, but the same were rejected, returned, or not attended to due to deficiencies in documentation.

Applicability of the Special Window

For clarity regarding the applicability of this window to transfer the deeds executed before April 1, 2019, investors may refer to the matrix below

Lodged for transfer before April 01, 2019?	Is the Original Share Certificate available with the Investor?	Whether eligible to lodge in the Special Window?
No - it is fresh lodgement	Yes	Yes (subject to conditions stated in the SEBI Circular)
Yes, but was rejected/ returned earlier	Yes	
Yes, was lodged	No	No
No, was not lodged	No	No

Kindly note that request(s) which are accompanied by original share certificate(s) along with transfer deed(s) and other supporting documents will only be considered under the Special Window.

Investors wishing to avail of this Special Window may contact the Company's **Registrar and Transfer Agent, KFin Technologies Limited** (Unit: Reliance Industries Limited), having their address at Selenium Tower-B, Plot Nos. 31 & 32, Gachibowli, Financial District, Nanakramguda, Hyderabad – 500 032.

For further details, investors may refer to the SEBI Circular available at: **https://tinyurl.com/29ab3727**.

Queries may be addressed to **rilinvestor@kfintech.com**

For **Reliance Industries Limited**
Sd/-
Savithri Parekh
Company Secretary and Compliance Officer

Place : Mumbai
Dated : June 10, 2026

www.ril.com

punjab national bank (pnb)
ASSET RECOVERY MANAGEMENT BRANCH (ARMB)
SCO - 27, 1st Floor, B-Block, Ranjit Avenue, District Shopping Complex, Amritsar 143001

PUBLIC NOTICE FOR E-AUCTION FOR SALE OF IMMOVABLE PROPERTIES

E-AUCTION SALE NOTICE

STATUTORY 15 / 30 DAYS SALE NOTICE TO GENERAL PUBLIC UNDER RULE 6(2) AND 8(6) READ WITH RULE 6 AND 9 OF THE SECURITY INTEREST (ENFORCEMENT) RULES 2002 OF SARFAESI ACT 2002

E-Auction Sale Notice for Sale of Immovable Assets under the Securitisation and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002 read with proviso to Rule 8(6) of the Security Interest Enforcement Rules, 2002. Notice is hereby given to the Public in general and in particular to the Borrowers and Guarantors that the below described movable / immovable properties mortgaged / charged to the secured Creditor, the Constructive / Physical / Symbolic Possession of which has been taken by the Authorised Officer of the Bank / Secured Creditor, will be sold on **"As is where is", "As is what is"** & **"Whatever there is basis"** on the date as mentioned in the table herein below, for recovery of its dues due to the Bank / Secured Creditor from the respective borrowers & guarantors. **The Reserve Price and Earnest Money Deposit will be as mentioned in the table below against the respective properties.** **ENCUMBRANCES KNOWN TO THE SECURED CREDITORS IN NIL / NOT KNOWN**

The Sale will be done through E-Auction Platform provided at Website : https://baanknet.com on 17-07-2026, 11:00 AM to 04:00 PM

Intending Buyers have to Create User ID and must have minimum EMD Amount in E-Wallet on https://baanknet.com to Participate in Auction

Baanknet Portal Help Desk No. +91 8291220220, support.baanknet@psballiance.com, for guidance on Auction process, Registration status etc.

Contact Detail of Authorised Officer : Mr. Ravinder Kumar Gera (Chief Manager) (M) 73400-67253, Email : cs8186@pnb.bank.in

SCHEDULE OF THE SECURED ASSETS

Sr.	Name of the Branch / Name of the Account / Name and Addresses of the Account / Borrower / Guarantors	Description of the Immovable properties Mortgaged / Owner's Name (mortgagers of properties)	A) Date of Demand Notice U/s 13(2) of SARFAESI ACT 2002 / B) Outstanding Amount as on / C) Possession Date u/s 13(4) of SARFAESI ACT 2002 / D) Nature of Possession Symbolic / Physical / Constructive	Reserve Price / EMD / Bid Increase Amount
1	ARMB, AMRITSAR PROPERTY ID : PUNB818601351 (i) **Late Sh. Paras Nath** S/o Sh. Gabbu Parsad **(Borrower) (Deceased)** R/o Village C-12/2, Beas Hospital Colony, Beas Village Budha Theh, Tehsil Baba Bakala, Distt Amritsar **(ii) Meena Devi** W/o Late Sh. Paras Nath **(Co-Borrower / Mortgagor) (Legal Heir of Late Paras Nath)** R/o Village C-12/2, Beas Hospital Colony, Beas, Village Budha Theh, Tehsil Baba Bakala, Distt Amritsar **(iii) Ravinder Nath** S/o Late Paras Nath **(Legal Heir of Late Paras Nath)** R/o Village C-12/2, Beas Hospital Colony, Beas Village Budha Theh, Teh. Baba Bakala, Distt Amritsar **(iv) Smt. Sarita** D/o Late Paras Nath **(Legal Heir of Late Paras Nath),** Village C-12/2, Beas Hospital Colony, Beas, Village Budha Theh, Teh Baba Bakala, Distt Amritsar.	Equitable mortgage of All the part and parcel of **Land and Building** bearing Khasra No. 67//14/2=2-18, Khata Khatoni no. 39/522, measuring 133.33 sq. yards, situated at Rakba Village Budha Theh, Tehsil Baba Bakala, Distt. Amritsar, Registered vide Document no. 2722, Book no. 1, Volume no. 2670, Page no. 13/16 dated 10-12-2013, in the name of Smt. Meena Devi W/o Sh. Paras Nath	06-01-2026 **Rs. 20,48,064.40** as on 31-07-2025 + Interest, other charges w.e.f 01-08-2025 and less recovery if any, till date affected 10-03-2026 SYMBOLIC POSSESSION	Rs. 22,92,000/- Rs. 2,29,200/- Rs. 20,000/-
2	ARMB, AMRITSAR PROPERTY ID : PUNB3WH9519159 (i) **M/s Sartaj Agro Foods,** Shop no. 13, New Grain Market, Jandiala Guru, Amritsar 143115 **(ii) Sh. Subeg Singh** S/o Sh. Ajaib Singh **(Guarantor / Mortgagor),** New Colony (City Light Colony, Backside Chand Autos) Urban Circle 110, Putlighar, G.T. Road, Amritsar 143001 **(iii) Sh. Jagjit Singh** S/o Santokh Singh **(Proprietor)** Village Bishambarpura, Jheetakalan, Distt. Amritsar 143413	Property comprising Khasra No.154/133 situated at New Colony (City Light Colony), Backside Chand Autos, Urban circle 109, Putlighar, G.T. Road, Amritsar bearing Registered Title Deed No. 2630 dated 03-06-1999 Regd with Sub Registrar, Amritsar, measuring 2 Kanal 12 Marla, standing in the name of Mr. Subeg Singh S/o Mr. Ajaib Singh	09-04-2018 **Rs. 2,54,70,731.03** + Interest, other charges w.e.f. 01-04-2018 and less recovery if any, till date affected 01-02-2025 SYMBOLIC POSSESSION	Rs. 1,90,00,000/- Rs. 19,00,000/- Rs. 1,00,000/-
3	ARMB, AMRITSAR PROPERTY ID: PUNB818601244 **M/s KD Sandhu Trading Co.,** Village Khawaspur, P.O. Fatehabad, Tehsil Khaddor Sahib, Tarn Taran **(ii) Sh. Bhupinder Singh** S/o Sh. Kashmir Singh **(Proprietor),** Village Khawaspur, P.O. Fatehabad, Tehsil Khaddor Sahib, Tarn Taran **(iii) Sh. Harjit Singh** S/o Sh. Kashmir Singh **(Mortgagor),** Village Khawaspur, P.O. Fatehabad, Tehsil Khaddor Sahib, Tarn Taran **(iv) M/s Bharat Bushan Sood BKO,** Village Khawaspur, P.O. Fatehabad, Tehsil Khaddor Sahib, Tarn Taran	**All that part and parcel of Land and Building of Kiln Site measuring 16 Kanal 10 Marla** Khata Khatoni no. 19/47, Khasra no. 43/6/1 (2-13), 37/16 (4-11), 25 (7-11), 43/5/1 (1-15), situated in the area of Village Khawaspur, Near Othiyan Chak, Main Khadoor Sahib to Goindwal Road, Tehsil Khadoor Sahib, Tarn Taran, registered in the favour of Sh. Bhupinder Singh S/o Sh. Kashmir Singh and Sh. Harjit Singh S/o Sh. Kashmir Singh vide Registered Title deed no. 134 dated 21-04-2006	02-05-2018 **Rs. 71,51,641.50** as on 31-03-2018 + Interest, other charges and less recovery if any, till date affected 04-12-2018 SYMBOLIC POSSESSION	Rs. 68,20,000/- Rs. 6,82,000/- Rs. 50,000/-
4	ARMB, AMRITSAR PROPERTY ID : PUNB381200054 (i) **M/s Guru Rice Mills** through its **Partners (i)** Sh. Mukesh Dhawan S/o Sh Satpal Dhawan **(ii)** Sh. Naresh Dhawan S/o Sh. Satpal Dhawan **(iii)** Mrs. Rekha Dhawan W/o Sh Harish Dhawan **(iv)** Sh Anil Kumar S/o Sh. Lal Chand and **Guarantors (i)** Sh Satpal Dhawan S/o Sh Mohan Lal **(ii)** Smt Kanta Rani Dhawan W/o Sh Satpal Dhawan **(iii)** Sh Harish Dhawan S/o Sh Satpal Dhawan **(iv)** Sh Satish Dhawan S/o Sh Satpal Dhawan **(v)** Mrs. Neha Dhawan W/o Sh Mukesh Kumar **(vi)** Smt Anju Dhawan W/o Sh Naresh Kumar **(vii)** M/s Bhagwati Rice Mill **(viii) M/s R S Resort (ix)** Sh Sandeep Salwan **(x)** Sh Munish Sharma S/o Sh Manmohan Sharma **(xi)** Sh Satpal Dhawan S/o Sh Mohan Lal	(i) Land measuring 3 Kanal - 8 Marla i.e. 2 Kanal - 10 Marla in Killa no. 71/4/1 Min ast(2-10) and 18 Marla in Killa no. 71/7/1 in Khata no. 44/113 Jamabandi for the year 1998-99, situated at Village Chidden, Tehsil Ajnala, Distt Amritsar. (Area 3 Kanal - 8 Marla Title Deed no. 6694 dated 06-02-2001, owned by **M/s Guru Rice Mills.** **(ii)** Land 18 Marla bearing Killa no. 71/7/2 min 0.18 Khata no. 43/110 Jamabandi for the year 1998-99, situated at Village Chiddan, Tehsil Ajnala, Distt Amritsar (Area 18 Marla Title Deed no. 6695 dated 06-02-2001), owned by **M/s Guru Rice Mills.** **(iii)** Land Measuring 1 Kanal 5 Marla i.e. 1/3 share of 3 Kanal 16 Marla in Killa no. 71/4/2/2 (3-16) Khata no. 29/85 Jamabandi for the year 1998-99, situated at Village Chiddan, Tehsil Ajnala, Distt Amritsar (Area 1 Kanal 5 Marla i.e. 1/3 share of 3 Kanal 16 Title deed no. 726 dated 09-05-2001), owned by **M/s Guru Rice Mills.** **(iv)** Land Measuring 5 Kanal 14 Marla bearing Killa no. 71//4/2/1 (Min 0-9.5) 71//4/2/2 (1-05.5) 71/15/1 (3-4) 71/6 (0-15), Jamabandi for the year 1997-98, situated at Village Chiddan, Tehsil Ajnala, Distt Amritsar (Area 5 Kanal 14 Marla Title deed no. 725 dated 09-05-2001), owned by **M/s Guru Rice Mills.** **(v)** Land Measuring 1 Kanal 6 Marla being 1/3 share of 3 Kanal 16 Marla Killa no. 71/4/2/2 (3-16) area 10 Marla being ½ share of 17 Marla, Killa no. 71/4/2/1 (0-9), total area 1 Kanal 16 Marla as per Jamabandi year 1998 -1999, situated in area of Village Chiddan Tehsil Ajnala, Distt Amritsar, Registered with Sub Registrar Office vide Document no. 2094, Bahi no. 1, Jild no. 156, Page no. 66 dt. 16-02-2005, owned by **M/s Guru Rice Mills.**	16-05-2016 **Rs. 22,09,04,809/82** as on 31-03-2016 + Interest, other charges w.e.f 01-04-2016 and less recovery if any, till date affected 12-03-2018 SYMBOLIC POSSESSION	Rs. 78,50,000/- Rs. 7,85,000/- Rs. 50,000/-

STATUTORY 15 / 30 DAYS SALE NOTICE UNDER RULE 8(6) OF THE SARFAESI ACT 2002

Terms and Conditions: (1) The sale shall be subject to the Terms and Conditions prescribed in the Security Interest (Enforcement) Rules 2002 and to the following further conditions **(2)** The properties are being sold on, **"As IS WHERE IS BASIS", "AS IS WHAT IS BASIS" and "WHATEVER THERE IS BASIS". (3)** The particulars of the Secured Assets specified in the Schedule herein above have been stated to the best of the information of the Authorised Officer, but the Authorised Officer shall not be answerable for any error, misstatement or omission in this proclamation. **(4)** Any encumbrances over the property/ies is not known to the Bank / Secured Creditor. The Authorised officer or Bank shall not be responsible for any charge, lien, encumbrances or any other dues to the Government or anyone else in respect of the properties Auctioned **(5)** The intending Bidder is advised to make their independent inquiries regarding the encumbrances on the property including Statutory liabilities arrears, of property Tax, Electricity Dues, NOC *form any department etc. Outstanding Charges / bill for electricity, house tax etc. shall be borne by auction purchaser. **(6)** The Secured Creditor does not any way warrant the, fitness or Quality or liability of the properties being sold **(7)** The Sale will be done by the undersigned through the E-auction platform provided at the **Website : https://baanknet.com** on **17-07-2026 @ 11:00 AM to 4:00 PM**. For detailed terms and conditions of the Sale, please refer **https://baanknet.com (8)** Over and above reserve price, Minimum One Bid Amount is Mandatory.

Date : 09-06-2026 **Place : Amritsar** **Sd/- Authorised Officer**

ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨੀ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ

ਵਿੰਕਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾ
9501477889

ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਹੂਕ : ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਵੰਤ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਸੜਕਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮੰਚਾਂ 'ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ-ਕਸਬਿਆਂ ਤੱਕ, ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਜਿਹੀ ਬੇਚੈਨੀ ਅਤੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜਾਂ ਕਿੰਨੇ ਨਤੀਜੇ ਆਏ, ਬਲਕਿ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਾਡੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ, ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਖੂਨ-ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ? ਹਾਲੀਆ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਉੱਠੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਊਰਜਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀ ਆਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਅੱਜ ਨੀਤੀਗਤ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਮੱਧਵਰਗੀ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਟੁੱਟਣਾ : ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਆਮ ਮੱਧਵਰਗੀ ਜਾਂ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹਨ, ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਚੱਕਰਵਿਊ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭਵਿੱਖ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕਮਾਤਰ ਜਾਇਜ਼ ਜ਼ਰੀਆ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੁਪਨਾ ਇਕੱਲੇ ਉਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਪੂੰਜੀ, ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਛਿਪਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸਾਲ ਦਿੱਲੀ, ਕੋਟਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ, ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੋੜ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਹੋਣ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜੀ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਬਲਕਿ ਲੱਖਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਟੁੱਟਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਸੱਟ ਇੰਨੀ ਡੂੰਘੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਧੇਰੇ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਸਥਾਗਤ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨ : ਅਕਸਰ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ 'ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ' ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਅਤੇ ਗਲਤ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਸੰਪਾਦਕ ਵਜੋਂ ਜੇਕਰ ਅਸੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲੀਏ, ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਸੰਸਥਾਗਤ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੇਰੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅੱਜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਣ, ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਣ, ਅਦਾਲਤੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪੱਤਰ ਮਿਲਣ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਹੁਣ ਇੱਕ ਆਮ ਗੱਲ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੰਬੇ ਅੰਤਰਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗੜਬੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਜਾਂ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੋਰ ਪੱਕਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਸੰਕਟ: ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਹਿਲੂ : ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੁੰ-ਮਾਸ ਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵੰਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 'ਸਿੱਖਿਅਤ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ' ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਨੇਕਾਂ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਚਪੜਾਸੀ ਜਾਂ ਸਫਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ, ਬੀ.ਟੈਕ ਅਤੇ ਪੀਐੱਚ.ਡੀ. ਡਿਗਰੀ ਧਾਰਕ ਨੌਜਵਾਨ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਨਵ ਸੰਸਾਧਨ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਭਾਰੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਊਰਜਾਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸੰਤੋਸ਼, ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਰਗੇ ਰਾਹਾਂ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਹੈ।

ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (AI) ਦਾ ਦੌਰ: ਵਰਦਾਨ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਖਤਰਾ? ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (AI) ਅਤੇ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਦੁਆਰ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ AI ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ, ਕੋਡਿੰਗ, ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਗਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਮਹਿੰਗੇ ਕੋਚਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, AI ਟੂਲਸ ਇੱਕ ਵਰਦਾਨ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, AI ਨੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡਾਟਾ ਐਂਟਰੀ, ਬੇਸਿਕ ਕੋਡਿੰਗ, ਕਸਟਮਰ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਕੰਮ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਲਦੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਹਰ ਅਸਾਈਨਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ AI 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਸੋਚ, ਖੋਜ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲੋੜ : ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਦੇ ਸੰਕਟ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਖਰਕਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਕੀ ਹੈ। ਕੀ ਅਸੀ ਆਪਣੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਸਾਲ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਡਿਗਰੀ ਹੋਲਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ? ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਰੱਟਾ ਲਗਾ ਕੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਨਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਅਸਲ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਨਵੀ ਢਾਂਚਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਗਿਆਨ, ਹੁਨਰ, ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਉੱਚੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਹੁਨਰ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਡਿਗਰੀ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੁਨਰ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾ ਬੈਠਣ, ਬਲਕਿ ਸਵੈ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਣ।

ਨੀਤੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਸੰਦੇਸ਼ : ਇੱਕ ਪਰਿਪੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਸਿਆਸੀ ਦੋਸ਼-ਪ੍ਰਤੀਦੋਸ਼ ਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡ ਕੇ ਹੱਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਕੁਝ ਠੋਸ ਅਤੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਉੱਨਤ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੇਪਰ ਲੀਕ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਰ ਸਰਕਾਰੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਸਮੇਂਬੱਧ ਭਰਤੀ ਕੈਲੰਡਰ ਤੈਅ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਗਲੇ ਹੀ ਮਹੀਨੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਗੜਬੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਫੀਆ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਡਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਲੋੜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾਟਾ ਸਾਇੰਸ, AI ਅਤੇ ਗ੍ਰੀਨ ਐਨਰਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਡੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਡਿਗਰੀ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮਿਲ ਸਕਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਭਟਕਣਾ ਨਾ ਪਵੇ।

ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਨੀਂਹ 'ਭਰੋਸੇ' 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੈ : ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਚੌੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਜਾਂ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਸਲ ਭਵਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਬੇਤਾਬ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਵਸਰ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਪੂਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋਵੇਗੀ। ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉੱਠਦੇ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕਾ ਵੀ। ਜੇਕਰ ਅਸੀ ਅੱਜ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਜੋਤ ਜਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਕਤੀ ਬਣਨੋ ਕੋਈ ਨਹੀ ਰੋਕ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਕੇਵਲ ਗੱਲਾਂ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦਾ ਨਹੀ, ਬਲਕਿ ਠੋਸ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਹੈ।

ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੀ ਅਸਲ ਜਿੱਤ ਹੈ

ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰੂਪ

ਇਨਸਾਨੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਰਾਸਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਅਕਸਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਆਪਣੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣ, ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤਾਅ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮਨ ਮੁਤਾਬਕ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ। ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮਨ, ਸੁਭਾਅ ਜਾਂ ਸੋਚ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੀ ਨਹੀ, ਲਗਭਗ ਅਸੰਭਵ ਕੰਮ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ, ਤਜਰਬਿਆਂ, ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਢਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਕਸਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ, ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਾਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਅਸੀ ਦੁਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇੱਕ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਹੈ-ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ। ਅਸੀ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਅਸੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਬੋਝ ਹਲਕਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਬਾਹਰੀ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀ, ਸਗੋਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਉਹ ਅਨਮੋਲ ਧਨ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ, ਤੁਲਨਾ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵੱਸਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਵੈ-ਪਿਆਰ ਜਾਂ **Self Love** ਵੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਵੈ-ਪਿਆਰ ਦਾ ਅਰਥ ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਨਹੀ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ, ਆਪਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨਾ ਹੀ ਸਵੈ-ਪਿਆਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੀ ਭੀਖ ਮੰਗਣੀ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਅਸਲ ਖੁਸ਼ੀ ਉਦੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਸੀ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਜੀਵੇਗਾ। ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣਾ ਚਰਿੱਤਰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣਾ, ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਉੱਚੇ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਰੌਸ਼ਨੀ ਜਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਚਮਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਵੀ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਾਰ ਵੀ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਉਹਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਾ ਹੋਈਏ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵੱਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਛੱਡ ਕੇ ਜੇ ਅਸੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕਰੀਏ, ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰੀਏ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਪ ਲੈ ਲਈਏ, ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਕਈ ਗੁਣਾ ਸੁਖਾਲਾ ਅਤੇ ਸੋਹਣਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਜਿੱਤ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਨਹੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਉੱਤੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਵਾਰਥੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਰਹੀਏ?

ਜੀਵਨ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੀ ਪਸੰਦ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀ ਬੀਤਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਪਰਿਵਾਰ, ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਕਸਰ ਵਿਅਰਥ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਦਲਾਅ ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖੁਦ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਆਪਣੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖੀਏ। ਹਰ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ, ਹਰ ਤਾਹਨੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਪੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਚੁੱਪੀ, ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਸੰਜਮ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਕਦਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਚਾਬੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਨਾ ਦੇਈਏ। ਜੇ ਸਾਡਾ ਮਨ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਾਲ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਆਤਮਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਗੁਆ ਬੈਠਦੇ ਹਾਂ। ਸਵੈ-ਮਾਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਪਿਆਰ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਤੀਜਾ, ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੱਟ ਵੱਜੇ , ਉੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀ, ਸਿਆਣਪ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਉੱਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰੀਏ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਊਰਜਾ, ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਨੇਰੇ ਨੂੰ ਕੋਸਣ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਦੀਵਾ ਬਾਲਣਾ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ; ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾ ਲਈਏ ਕਿ ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਸਾਡੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

1. ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ(ਮੰਨ ਲੈਣ) ਦੀ ਤਾਕਤ:- ਕਈ ਵਾਰ ਦੁੱਖ ਲੋਕ ਨਹੀ ਦਿੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰੱਖੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਅਸੀ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਡੀ ਸੋਚ, ਪਿਆਰ ਜਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹਲਕਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। **2. ਆਪਣੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਪਛਾਣ:-** ਜੋ ਲੋਕ ਲਗਾਤਾਰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਗਿਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੇ ਹੀ ਕਾਬਲੀਅਤ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਾਏ ਤੁਹਾਡੀ ਅਸਲੀ ਕੀਮਤ ਤੈਅ ਨਹੀ ਕਰਦੀ। ਹੀਰੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਨਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਨਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। **3. ਹਰ ਜੰਗ ਲੜਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ:-** ਪਰਿਪੱਕਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਹਰ ਬਹਿਸ ਜਿੱਤਣਾ ਨਹੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਬਹਿਸ ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਨਹੀ, ਸਿਰਫ਼ ਦਰਸ਼ਕ ਚਾਹੀਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। **4. ਸਭ ਤੋਂ ਜਰੂਰੀ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰੋ :-** ਕੁੱਝ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਡਰ ਕਾਰਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਢੋਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤੇ ਇਕੱਲੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਪਰ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ ਇਕੱਲਾਪਣ, ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਭਰੇ ਸਾਥ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੀਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। **5. *ਮਾਫ਼ੀ* ਆਪਣੇ ਲਈ :-** ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਨਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਫ਼ੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ, ਕੜਵਾਹਟ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਦਰਦ ਦੀ ਕੈਦ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਨਾਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। **6. ਖੁਸ਼ੀ ਇੱਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਹੈ:-** ਹਾਲਾਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਾਡੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀ ਹੁੰਦੇ। ਪਰ ਹਰ ਨਵੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਫੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਡਿਆਂ 'ਤੇ। "ਜਦੋਂ ਅਸੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਟਜ਼ਿੱਦ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸਵੈ-ਮਾਨ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਪਿਆਰ ਉਹ ਦੌਲਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾਰਸਿਸਟ/ਮਤਲਬੀ/ਹੰਕਾਰੀਚ ਵਿਅਕਤੀ/ ਕੋਈ ਔਖਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਔਖੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਖੋਹ ਨਹੀ ਸਕਦੇ। ਜੀਵਨ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਹਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਤੇ ਹਰ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀ ਬਣਾ ਸਕਦੇ। ਪਰ ਅਸੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ, ਇੰਨਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਇੰਨਾ ਰੌਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਤੂਫ਼ਾਨ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਡੋਲ੍ਹਾ ਨਾ ਸਕਣ। ਜਦੋਂ ਅਸੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਜਿੱਦ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਮਾਨ, ਸਵੈ-ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਉਹ ਅਨਮੋਲ ਦੌਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟੁੱਟਿਆ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਔਖਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਖੋਹ ਨਹੀ ਸਕਦਾ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ, ਖੁਸ਼ੀ ਕੋਈ ਮੰਜ਼ਿਲ ਨਹੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਚੋਣ ਹੈ; ਅਤੇ ਅਸਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਉਦੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦਾ ਹੋਵੇ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣਾ ਨਹੀ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਪਹਾੜਾਂ 'ਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸੰਕਟ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਨ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੀਮ ਪਹਾੜੀ ਅਤੇ ਕੰਢੀ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਇਸ ਵਾਰ ਪੈ ਰਹੀ ਅੱਤ ਦੀ ਗਰਮੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤਾਪਮਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਨਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤ ਸੁੱਕਣ ਕੰਢੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਤ ਇੰਨੇ ਗੰਭੀਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇਕ-ਇਕ ਬੂੰਦ ਲਈ ਤਰਸ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਬੇਜ਼ੁਬਾਨ ਪਸ਼ੂ ਵੀ ਪਿਆਸ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹਾਲੋ-ਬੇਹਾਲ ਹਨ। ਕੰਢੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਖੂਹ, ਛੱਪੜ, ਚੋਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਜਲ ਸਰੋਤ ਲਗਪਗ ਸੁੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਬੰਦ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੂੰਦ-ਬੂੰਦ ਪਾਣੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਮਿਸਾਲ ਰਣਜੀਤ ਸਾਗਰ ਡੈਮ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ ਵੱਸਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਿੰਡ ਥੜਾ ਉਪਰਲਾ ਧਾਰ ਕਲਾਂ (ਪਠਾਨਕੋਟ) 'ਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰ ਕੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖ਼ੀਆਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਇਲਾਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਕਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਲਗਪਗ ਅੱਠ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਰਗੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਵੱਲ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਵਰਖਾ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਨਵੇਂ ਚੈੱਕ ਡੈਮ ਬਣਾਏ ਜਾਣ, ਪੁਰਾਣੇ ਜਲ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹਰਿਆਵਲ ਵਧਾਉਣ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਸਿਰਫ਼ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਦੀ ਨਹੀ, ਸਗੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀ ਅੱਜ ਵੀ ਨਾ ਜਾਗੇ ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਕਦੇ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਸਰੋਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਹੀ ਜੀਵਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਮੋਲਕ ਦਾਤ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ

ਅਸੈਟ ਰਿਕਵਰੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸ਼ਾਖਾ (ਏਆਰਐਮਬੀ)

ਐਸਸੀਓ-27, ਪਹਿਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਬੀ-ਬਲਾਕ; ਰਣਜੀਤ ਐਵੇਨਿਊ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕੰਪਲੈਕਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 143001

ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਕਰੀ ਸੂਚਨਾ

ਚੱਲ/ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਜਨਤਕ ਨੋਟਿਸ

ਸਰਫਾਇਸੀ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿੱਤ (ਲਾਗੂਕਰਨ) ਨਿਯਮ 2002 ਦੇ ਨਿਯਮ 6 ਅਤੇ 9 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 6(2) ਅਤੇ 8(6) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ 15/30 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ ਨੋਟਿਸ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿੱਤ (ਲਾਗੂਕਰਨ) ਨਿਯਮ, 2002 ਦੇ ਨਿਯਮ 8 (6) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਵਿੱਤੀ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਆਜ ਐਕਟ, 2002 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਕਰੀ ਨੋਟਿਸ। ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ (ਾਂ) ਅਤੇ ਜ਼ਾਮਨ (ਾਂ) ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੀ ਗਈ ਚੱਲ/ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਬੰਧੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਾਰੂ/ਭੌਤਿਕ/ਸੰਕੇਤਕ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਂਕ/ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਲੈਣਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਨੂੰ "ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੈ", "ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਜੋ ਹੈ", ਅਤੇ "ਜੋ ਕੁਝ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੈ" 'ਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਬੰਧਤ ਕਰਜ਼ਦਾਰ/ਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਾਮਨਾਂ ਤੋਂ ਬੈਂਕ/ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਬਿਆਨਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਸੰਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ/ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਵਿਕਰੀ 17.07.2026 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11.00 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 04.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਵੈਬਸਾਈਟ https://baanknet.com 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਿਤ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਇੱਛੁਕ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਿਲਾਮੀ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ https://baanknet.com 'ਤੇ ਈ-ਵੈਲੇਟ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ

ਨਿਲਾਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਪੰਜੀਕਰਨ ਸਥਿਤੀ ਆਦਿ 'ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ Baanknet Portal Help Desk No. + 91 8291220220, support.baanknet@psballiance.com

ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵੇਰਵੇ : ਸ੍ਰੀ ਰਵਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੇਰਾ (ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ) (ਮੋ.) 73400-67253, Email : cs8186@pnb.bank.in

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਸਾਸਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸ਼ਾਖਾ ਦਾ ਨਾਮ / ਖਾਤੇ ਦਾ ਨਾਮ / ਖਾਤਾ ਕਰਜ਼ਦਾਰ/ਜ਼ਾਮਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤੇ	ਗਿਰਵੀ ਚੱਲ/ਅਚੱਲ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ/ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ (ਸੰਪੱਤੀ/ਆਂ ਦੇ ਗਿਰਵੀਕਾਰ)	ੳ) ਸਰਫਾਇਸੀ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (2) ਅਧੀਨ ਮੰਗ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ / ਅ) ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ / ੲ) ਸਰਫਾਇਸੀ ਐਕਟ, 2002 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 (4) ਅਧੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਮਿਤੀ / ਸ) ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਸਰੂਪ : ਸੰਕੇਤਕ/ਭੌਤਿਕ/ਉਸਾਰੂ	ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ / ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ / ਬੋਲੀ ਵਾਧਾ ਰਕਮ
1 ਏ.ਆਰ.ਐਮ.ਬੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ PROPERTY ID : PUNB818601351 (i) ਸਵਰਗੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੱਬੂ ਪ੍ਰਸਾਦ (ਕਰਜ਼ਦਾਰ) (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਸੀ-12/2, ਬਿਆਸ ਹਸਪਤਾਲ ਕਲੋਨੀ, ਬਿਆਸ ਪਿੰਡ ਬੁੱਢਾ ਥੇਹ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ii) ਮੀਨਾ ਦੇਵੀ ਪਤਨੀ ਸਵਰਗੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ (ਸਹਿ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ/ਗਿਰਵੀਕਾਰ) (ਸਵਰਗੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ) ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਸੀ-12/2, ਬਿਆਸ ਹਸਪਤਾਲ ਕਲੋਨੀ, ਬਿਆਸ, ਪਿੰਡ ਬੁੱਢਾ ਥੇਹ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (iii) ਰਵਿੰਦਰ ਨਾਥ ਪੁੱਤਰ ਸਵਰਗੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ (ਸਵਰਗੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ) ਨਿਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਸੀ-12/2, ਬਿਆਸ ਹਸਪਤਾਲ ਕਲੋਨੀ, ਬਿਆਸ ਪਿੰਡ ਬੁੱਢਾ ਥੇਹ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (iv) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਿਤਾ ਪੁੱਤਰੀ ਸਵਰਗੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ (ਸਵਰਗੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ), ਪਿੰਡ ਸੀ-12/2, ਬਿਆਸ ਹਸਪਤਾਲ ਕਲੋਨੀ, ਬਿਆਸ, ਪਿੰਡ ਬੁੱਢਾ ਥੇਹ, ਤਹਿ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।	ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਅਤੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 67//14/2-2-18, ਖਾਤਾ ਖਤੌਨੀ ਨੰਬਰ 39/522, 133.33 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਕਬਾ ਪਿੰਡ ਬੁੱਢਾ ਥੇਹ, ਤਹਿਸੀਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰਬਰ 2722, ਕਿਤਾਬ ਨੰਬਰ 1, ਭਾਗ ਨੰਬਰ 2670, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 13/16 ਮਿਤੀ 10-12-2013 ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਡ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੀਨਾ ਦੇਵੀ ਪਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਰਸ ਨਾਥ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ	06-01-2026 ਰ. 20,48,064.40 ਮਿਤੀ 31-07-2025 ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 01-08-2025 ਤੋਂ + ਵਿਆਜ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਘੱਟਾ ਕੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ 10-03-2026 ਸੰਕੇਤਕ ਕਬਜ਼ਾ	ਰ. 22,92,000/- ਰ. 2,29,200/- ਰ. 20,000/-
2 ਏ.ਆਰ.ਐਮ.ਬੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ PROPERTY ID : PUNB3WH9519159 (i) ਮੈਸਰਜ਼ ਸਰਤਾਜ ਐਗਰੋ ਫੂਡਜ਼, ਦੁਕਾਨ ਨੰ. 13, ਨਵੀਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ, ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 143115 (ii) ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ. ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ (ਜ਼ਾਮਨ/ਗਿਰਵੀਕਾਰ), ਨਵੀਂ ਕਲੋਨੀ (ਸਿਟੀ ਲਾਈਟ ਕਲੋਨੀ), ਬੈਕਸਾਈਡ ਚੰਦ ਆਟੋਜ਼) ਅਰਬਨ ਸਰਕਲ 110, ਪੁਤਲੀਘਰ, ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 143001 (iii) ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ) ਪਿੰਡ ਬਿਸ਼ੰਬਰਪੁਰਾ, ਛੀਤੇਕਲਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 143413	ਨਿਊ ਕਲੋਨੀ (ਸਿਟੀ ਲਾਈਟ ਕਲੋਨੀ), ਬੈਕਸਾਈਡ ਚੰਦ ਆਟੋਜ਼, ਅਰਬਨ ਸਰਕਲ 109, ਪੁਤਲੀਘਰ, ਜੀ.ਟੀ. ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 154/133 ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਰੋਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਰਜਿਸਟਰਡ ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 2630 ਮਿਤੀ 03-06-1999, ਸਬ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰਡ, 2 ਕਨਾਲ 12 ਮਰਲੇ ਦਾ ਆਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਬੇਗ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ।	09-04-2018 ਰ. 2,54,70,731.03 ਮਿਤੀ 01-04-2018 ਤੋਂ + ਵਿਆਜ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਘੱਟਾ ਕੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ 01-02-2025 ਸੰਕੇਤਕ ਕਬਜ਼ਾ	ਰ. 1,90,00,000/- ਰ. 19,00,000/- ਰ. 1,00,000/-
3 ਏ.ਆਰ.ਐਮ.ਬੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ PROPERTY ID: PUNB818601244 **ਮੈਸ. ਕੇ.ਡੀ.ਸੰਧੂ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ**, ਪਿੰਡ ਖਵਾਸਪੁਰ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਫਤਿਹਾਬਾਦ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਰਨਤਾਰਨ (**ii**) **ਸ੍ਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ** (ਪ੍ਰੋਪ.), ਪਿੰਡ ਖਵਾਸਪੁਰ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਫਤਿਹਾਬਾਦ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਰਨਤਾਰਨ (**iii**) **ਸ੍ਰੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ (ਗਿਰਵੀਕਾਰ)**, ਪਿੰਡ ਖਵਾਸਪੁਰ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਫਤਿਹਾਬਾਦ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਰਨਤਾਰਨ (**iv**) **ਮੈਸ. ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਨ ਸੂਦ** ਬੀ.ਕੇ.ਓ., ਪਿੰਡ ਖਵਾਸਪੁਰ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਫਤਿਹਾਬਾਦ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਰਨਤਾਰਨ	ਸ਼੍ਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 134 ਮਿਤੀ 21-04-2006 ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡ ਖਵਾਸਪੁਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ, ਠਠੀਆਂ ਚੱਕ ਦੇ ਨੇੜੇ, ਮੇਨ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਰੋਡ, ਤਹਿਸੀਲ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਰਨਤਾਰਨ, 16 ਕਨਾਲ 10 ਮਰਲੇ ਖਾਤਾ ਖਤੌਨੀ ਨੰਬਰ 19/47, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 43/6/1 (2-13), 37/16 (4-11), 25 (7-11), 43/5/1 (1-15) ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਅਤੇ ਹਿੱਸੇ।	02-05-2018 ਰ. 71,51,641.50 ਮਿਤੀ 31-03-2018 ਨੂੰ + ਵਿਆਜ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਘੱਟਾ ਕੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ 04-12-2018 ਸੰਕੇਤਕ ਕਬਜ਼ਾ	ਰ. 68,20,000/- ਰ. 6,82,000/- ਰ. 50,000/-
5 ਏ.ਆਰ.ਐਮ.ਬੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ PROPERTY ID : PUNB381200054 (i) ਮੈਸਰਜ਼ ਗੁਰੂ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ ਆਪਣੇ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ (i) ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਧਵਨ ਪੁੱਤਰ ਸਤਪਾਲ ਧਵਨ (ii) ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਧਵਨ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਧਵਨ (iii) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਖਾ ਧਵਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਧਵਨ (iv) ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ। ਲਾਲ ਚੰਦ ਅਤੇ ਜ਼ਾਮਨਾਂ (1) ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਧਵਨ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਲਾਲ (ii) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਂਤਾ ਰਾਣੀ ਧਵਨ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਧਵਨ (iii) ਸ਼੍ਰੀ ਹਰੀਸ਼ ਧਵਨ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਧਵਨ (iv) ਸ਼੍ਰੀ ਸਤੀਸ਼ ਧਵਨ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਧਵਨ (v) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਧਵਨ ਪਤਨੀ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ (vii) ਮੈਸਰਜ਼ ਭਗਵਤੀ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲ (viii) ਮੈਸਰਜ਼ ਆਰ ਐਸ ਰਿਜ਼ੋਰਟ (ix) ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਦੀਪ ਸਲਵਾਨ (x) ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਨੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ (xi) ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਧਵਨ ਪੁੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਲਾਲ	(1) ਸਾਲ 1998-99 ਲਈ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 71/4/1 ਵਿੱਚ 2 ਕਨਾਲ 10 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 71/4/1 ਵਿੱਚ ਘੱਟ-ਘੱਟ (2-10) ਅਤੇ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 71/7/1 ਵਿੱਚ 18 ਮਰਲੇ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਿੰਡ ਚਿੱਦਣ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਜਨਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। (ਖੇਤਰ 3 ਕਨਾਲ 8 ਮਰਲੇ ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਨੰ. 6694 ਮਿਤੀ 06-02-2001, ਮੈਸਰਜ਼ ਗੁਰੂ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ। (ii) ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 71/7/2 ਮਿਨ 0.18 ਖਾਤਾ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੰਬਰ 43/110 ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਸਾਲ 1998-99 ਲਈ, ਪਿੰਡ ਚਿੱਡਣ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਜਨਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ (ਖੇਤਰ 18 ਮਰਲੇ ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਨੰ. 6695 ਮਿਤੀ 06-02-2001), ਮੈਸਰਜ਼ ਗੁਰੂ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ। (iii) ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 71/4/2/2 (3-16) ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ 1 ਕਨਾਲ 5 ਮਰਲੇ ਭਾਵ 3 ਕਨਾਲ 16 ਮਰਲੇ ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ (3-16) ਸਾਲ 1998-99 ਲਈ ਖਾਤਾ ਨੰਬਰ 29/85 ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ, ਪਿੰਡ ਚਿੱਡਣ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਜਨਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਖੇਤਰ 1 ਕਨਾਲ 5 ਮਰਲੇ ਭਾਵ 3 ਕਨਾਲ 16 ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 726 ਮਿਤੀ 09-05-2001 ਦਾ 1/3 ਹਿੱਸਾ), ਮੈਸਰਜ਼ ਗੁਰੂ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ। (iv) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ 5 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਲਾ ਨੰਬਰ 71//4/2/1 (ਮਿਨ 0-9.5) 71//4/2/2 (1-05.5) 71/15/1 (3-4) 71/6 (0-15), ਸਾਲ 1997-98 ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ, ਪਿੰਡ ਚਿੱਡਣ, ਤਹਿਸੀਲ ਅਜਨਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ (ਖੇਤਰ 5 ਕਨਾਲ 14 ਮਰਲੇ ਟਾਈਟਲ ਡੀਡ ਨੰਬਰ 725 ਮਿਤੀ 09-05-2001), ਮੈਸਰਜ਼ ਗੁਰੂ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ। (v) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ 1 ਕਨਾਲ 6 ਮਰਲੇ ਜੋ ਕਿ 1/3 ਹਿੱਸਾ ਹੈ। 3 ਕਨਾਲ 16 ਮਰਲੇ ਕਿਲ੍ਹਾ ਨੰਬਰ 71/4/2/2 (3-16) ਖੇਤਰਫਲ 10 ਮਰਲੇ 17 ਮਰਲੇ ਦਾ 1/2 ਹਿੱਸਾ, ਕਿਲ੍ਹਾ ਨੰਬਰ 71/4/2/1 (0-9), ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 1 ਕਨਾਲ 16 ਮਰਲੇ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਸਾਲ 1998-1999 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਿੰਡ ਚਿੱਡਣ ਤਹਿਸੀਲ ਅਜਨਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ, ਸਬ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੰਬਰ 2094, ਬਹੀ ਨੰਬਰ 1, ਜਿਲਦ ਨੰਬਰ 156, ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 66 ਮਿਤੀ 16-02-2005 ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰਡ, ਮੈਸਰਜ਼ ਗੁਰੂ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਜ਼ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ।	16-05-2016 ਰ. 22,09,04,809/82 ਮਿਤੀ 31-03-2016 ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 01-04-2016 ਤੋਂ + ਵਿਆਜ ਹੋਰ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਘੱਟਾ ਕੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ 12-03-2018 ਸੰਕੇਤਕ ਕਬਜ਼ਾ	ਰ. 78,50,000/- ਰ. 7,85,000/- ਰ. 50,000/-

ਸਰਫਾਇਸੀ ਐਕਟ 2002 ਦੇ ਨਿਯਮ 8 (6) ਦੇ ਅਧੀਨ 15/30 ਰੋਜ਼ਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਵਿਕਰੀ ਸੂਚਨਾ

ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ : 1. ਵਿਕਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿੱਤ (ਲਾਗੂਕਰਨ) ਨਿਯਮ 2002 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। 2. ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ "ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੈ" ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ "ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਜੋ ਹੈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ" ਅਤੇ "ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਉੱਥੇ ਹੈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ" ਵੇਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 3. ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਲਤੀ, ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 4. ਸੰਪੱਤੀ/ਆਂ ਉੱਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬੈਂਕ/ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ਦਾਤਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਬੈਂਕ ਨਿਲਾਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚਾਰਜ, ਲੀਅਨ, ਬੋਝ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਕਾਏ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 5. ਇੱਛੁਕ ਬੋਲੀਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੋਝਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਜਾਇਦਾਦ ਟੈਕਸ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਕਾਏ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਐਨਓਸੀ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬਿਜਲੀ, ਘਰ ਟੈਕਸ ਆਦਿ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਖਰਚੇ/ਬਿੱਲ ਨਿਲਾਮੀ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। 6. ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੰਪੱਤੀ/ਆਂ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਜਾਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 7. ਵਿਕਰੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ https://baanknet.com 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਈ-ਨਿਲਾਮੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ **ਰਾਹੀਂ 17.07.2026 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ** 11:00 **ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ** 04:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। **ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਈ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ https://baanknet.com, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲਓ।** 8. ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਬੋਲੀ ਦੀ ਰਕਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਮਿਤੀ : 09.06.2026 ਸਥਾਨ : ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਹੀ/- ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ